

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

Tennet TSO B.V.
Utrechtseweg 310
6812 AR ARNHEM

**Rijksdienst voor
Ondernemend
Nederland**

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190018903642

Kenmerk
WNB/2017/006.toek.

Bijlagen
1

Datum
Betreft Beslissing op uw aanvraag

Geachte heer Kraneveld,

Op 27 januari 2017 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 10 maart 2017 en 21 juli 2017 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Net op Zee - Hollandse Kust Zuid', gelegen in de gemeente Rotterdam. Het project bestaat uit vier hoofdonderdelen:

1. De aanleg van twee offshore platforms voor de aansluiting van de windturbines inclusief een back-up kabel (een extra kabel met als doel de beschikbaarheid van het transmissiesysteem te verhogen; deze kabel maakt het mogelijk om bij uitval van één van de platforms, en bijbehorende kabels, de elektriciteit deels om te leiden via het andere platform) tussen de beide platforms in geval van storing op één van de platforms;
2. De aanleg van vier kabelsystemen op zee (offshore) voor de aanlanding op het landnetwerk;
3. De aanleg van vier kabelsystemen op land tot aan het transformatorstation, hierna twee kabelsystemen op land voor de aansluiting van het transformatorstation op het bestaande 380kV-hoogspanningsstation;
4. Realisatie van een transformatorstation op land met transformatoren die de stroom van 220 kV naar 380 kV transformeren, welke aansluit op het bestaande 380 kV-hoogspanningsstation.

De werkzaamheden bestaan uit de bouw van de twee voornoemde platforms op zee, het ingraven van de kabels en de realisatie van een transformatorstation op land, zoals beschreven in het rapport 'Net op Zee Hollandse Kust (zuid). Aanvraag ontheffing op basis van de Wet Natuurbescherming.' (Witteveen + Bos Raadgevende ingenieurs B.V., 2017).

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 van de Wet Natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de bruinvis (*Phocoena phocoena*); alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1,2 en 4 van de Wet Natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk doden of vangen, het opzettelijk verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de rugstreeppad (*Bufo calamita*); alsmede van de verbodsbepalingen 3.10, lid 1a van de Wet Natuurbescherming voor het opzettelijk doden of vangen van de gewone zeehond (*Phoca vitulina*) en de grijze zeehond (*Halichorus grypus*).

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

<<datum>>

Onze referentie

Aanvraagnummer

5190018768669

Kenmerk

WNB/2017/001.toek.vv

Procedure

In artikel 9b, eerste lid, aanhef en onder a van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor het 'Net op Zee – Hollandse Kust Zuid' gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de Minister van EZ. Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor 'Net op Zee – Hollandse Kust Zuid'. Daarom is ook op dit besluit de rijkscoördinatieregeling van toepassing. De minister van EZ heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor 'Net op Zee – Hollandse Kust Zuid' bevorderd. Onderhavig besluit is samen met het inpassingsplan en de andere besluiten als volgt voorbereid:

- op [datum] is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- op [datum] is door de minister van EZ een ontwerp van het besluit aan TenneT gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van [datum] tot en met [datum] ter inzage gelegen bij [locatie];
- er zijn [aantal] informatieavonden georganiseerd, op [data], waarbij de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijze naar voren te brengen.

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZ bekendgemaakt. Tevens doet de Minister van EZ daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2042 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de bruinvis; alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en 4 voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de rugstreeppad. De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Net op Zee - Hollandse Kust Zuid', gelegen in de gemeente Rotterdam, één en ander zoals is weergegeven in Afbeelding 1.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Net op zee Hollandse Kust (zuid); Aanvraag ontheffing op basis van de Wet natuurbescherming' van 27 februari 2017.
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift c noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in de paragrafen 4.1.3. en 5.2.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Net op zee Hollandse Kust (zuid); Aanvraag ontheffing op basis van de Wet natuurbescherming' van 27 februari 2017.
- j. Ten aanzien van het gebruik van een Acoustic Deterrent Device (ADD) geldt aanvullend het volgende: u dient gebruik te maken van één of meer op de relevante frequenties afgestelde 'acoustic deterrent device(s)' gedurende een half uur voor het begin van de heiwerkzaamheden alsmede gedurende het heien. U dient in een heiplan te onderbouwen welk(e) type(s) afschrikmiddel(len) gebruikt zal of zullen worden, waarbij u ingaat op de effectiviteit van het middel en/of de gekozen type(n). U dient uw keuze te baseren op de uitkomst waarbij zo min mogelijk negatieve effecten optreden ten aanzien van de aanwezige beschermde soorten. U dient het heiplan tenminste 8 weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden ter goedkeuring aan het bevoegde gezag aan te bieden.
- k. Ten aanzien van de soft start geldt aanvullend het volgende: De duur en het vermogen van de soft start dient zodanig te zijn dat bruinvissen de gelegenheid hebben om naar een veilige locatie te zwemmen. U dient in het heiplan duur en vermogen van de soft start nader te onderbouwen.
- l. U dient de geluidsproductie zo ver mogelijk te reduceren; de genoemde normen gelden hierbij als maximumwaarde.
- m. Heiwerkzaamheden dienen in maximaal 48 uur per platform uitgevoerd te worden in een aaneensluitende periode van enkele dagen. Wanneer dit onderbouwd door weersomstandigheden niet haalbaar is, dienen de werkzaamheden te worden stilgelegd tot een later tijdstip waarop de werkzaamheden kunnen worden hervat en in een zo kort mogelijke periode (binnen 48 uur) worden afgerond.
- n. Als gevolg van de bouw van de platforms dient het geluidsniveau onder water op enig moment tijdens het heien in onderstaande tabel vermelde geluidsnorm niet te overschrijden.

Geluidsnorm (dB re μ Pa_{2s} SEL1 op 750 meter van de geluidsbron)

Aantal heipalen	Januari tot en met mei	Juni tot en met augustus	September tot en met december
4-8	162	167	169

- o. Het geluidsniveau dient tijdens het heien door of namens u continu gemeten te worden. Het is hierbij uitdrukkelijk niet toegestaan om de vastgestelde geluidsniveaus te overschrijden. Een overschrijding van de geluidsniveaus dient onmiddellijk gemeld te worden bij het bevoegde gezag.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
<<datum>>

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190018768669

Kenmerk
WNB/2017/001.toek.vv

- p. Ter aanvulling van uw voorgestelde maatregel met betrekking tot de verstoringafstand ten opzichte van de gewone zeehond en de grijze zeehond kunt u het voorschrift als volgt nuanceren: Om verstoring van zeehonden door aanleg- en onderhoudsschepen te voorkomen dient u ten minste een afstand van 1.200 meter aan te houden tot actuele vaste ligplaatsen van zeehonden. Dit geldt niet wanneer er door aanlegschepen gevaren wordt tijdens hoogwater en er geen zeehonden aanwezig zijn op de platen of op locaties waar de hoofdvaargeul in de huidige situatie binnen 1.200 meter van de ligplaatsen loopt.
- q. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de gewone zeehond en de grijze zeehond. Deze periode loopt globaal van 1 februari tot en met 1 september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige¹ op het gebied van zeezoogdieren.

Overige voorschriften

- r. Ten behoeve van ecologische monitoring en evaluatie dient u, zonder financiële tegenprestatie, mee te werken ten aanzien van onder meer:
1. Toegang tot de veiligheidzone van het platform voor vaartuigen ten behoeve van tellingen van natuurwaarden;
 2. Het (laten) bevestigen van apparatuur zoals camera's en batdetectors op of aan (onderdelen) van het platform;
 3. Het beschikbaar stellen van bandbreedte op de datakabel.
- s. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- t. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.

¹ Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of - bescherming.

- u. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Opmerking

- v. De rechter kan op basis van artikel 5.4 Wnb besluiten de ontheffing in te trekken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Beroep

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Een belanghebbende die redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij geen zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van het desbetreffende besluit, kan ook beroep instellen.

Op dit besluit is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Het wordt aanbevolen in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Minister van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen
Teammanager Vergunningen Natuur
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
<<datum>>

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190018768669

Kenmerk
WNB/2017/001.toek.vv

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Bruinvis

Artikel 3.5, lid 2 Wet natuurbescherming; opzettelijk verstoren

De bruinvis is in het plangebied aangetroffen. De bruinvis komt jaarrond voor over het gehele Nederlandse Continentaal Plat, met geschatte aantallen variërend van 25.000-85.000 dieren. In het plangebied wordt de bruinvis zowel in het meer offshore gelegen deel gezien, als vlak onder de kust. De gemiddelde dichtheid is zelden groter dan enkele individuen per vierkante kilometer. Uit uw aanvraag blijkt dat met name de factoren "geluid" en "barrièrewerking" een rol zouden kunnen spelen bij verstoring van de bruinvis.

Barrièrewerking

Barrièrewerking kan op verschillende manieren worden veroorzaakt. Als gevolg van de geluidscontour kunnen trekroutes of achterliggende leefgebied voor de bruinvis worden afgesloten. Dit is hier echter niet het geval. Exemplaren van de bruinvis kunnen langs de werkzaamheden zwemmen en er is geen sprake van relevant achterliggend leefgebied. Er is dan ook geen sprake van barrièrewerking als gevolg van geluid.

Tijdens de aanlegfase kan barrièrewerking optreden door het opwerpen van slib en de daarmee samenhangende vertroebeling. De bruinvis is minder gevoelig voor vertroebeling aangezien de soort voor het jagen gebruik maakt van sonar. Er is dan ook geen sprake van barrièrewerking als gevolg van vertroebeling.

Tot slot kan gedurende de gebruiksfase barrièrewerking optreden door elektromagnetische velden. De bruinvis kan elektromagnetische velden waarnemen en hier mogelijk effect van ondervinden. Dit kan leiden tot barrièrewerking of desoriëntatie. Bruinvissen kunnen magnetische veldsterktes detecteren tot 0,05 microTesla. Aangenomen wordt dat de bruinvis niet langdurig aan veldsterktes boven de 0,05 microTesla blootgesteld dienen te worden. Voor de backup-kabel tussen platform Alpha en Beta heeft dit veld (op 1 m boven de zeebodem) een omvang met een horizontale reikwijdte van 2 x 15 m. Voor de zeekabel bedraagt dit veld in het horizontale vlak (op 1 m boven de zeebodem en bij 1010A) 2 x 20 m (DNV GL 2017 Magneetveldzone berekening Net op Zee Hollandse Kust (zuid). Dit zijn worstcasescenario's. De gemiddelde waterdiepte over het tracé is NAP -20 meter à -30 meter. Dit betekent dat de bruinvissen deze kabels kunnen passeren door uit te wijken naar het zeeoppervlak en dat de kabels geen obstructie vormen voor migrerende exemplaren van de bruinvis. Er is dan ook geen sprake van barrièrewerking tijdens de gebruiksfase door elektromagnetische straling.

Geluid

Ten aanzien van de factor "geluid" zijn met name de werkzaamheden met betrekking tot het heien van de palen, waarop beide stations komen te rusten, van belang.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

<<datum>>

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190018768669

Kenmerk

WNB/2017/001.toek.vv

De geluidsbelasting als gevolg van het heien zal toenemen tot een maximale heien-energie van 2.000 kJ. De bruinvis kan PTS, TTS en verstoring ondervinden van heigeluiden bij de aanleg van de platforms

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de bruinvis tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 23, in paragraaf 5.2.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Net op zee Hollandse Kust (zuid); Aanvraag ontheffing op basis van de Wet Natuurbescherming" van 27 februari 2017. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. De door u voorgestelde mitigerende maatregelen zijn gedeeltelijk onvoldoende specifiek uitgewerkt en behoeven een nadere aanvulling. Ter aanscherping heb ik hiervoor in de ontheffing aanvullende voorschriften opgenomen.

Om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen gaat u een half uur voorafgaand aan de werkzaamheden met een ADD (Acoustic Deterrent Device) de aanwezige exemplaren van de bruinvis uit het plangebied te verjagen. Hiermee voorkomt u dat er tijdelijke dan wel permanente (gehoor)beschadiging bij de dieren optreedt. Daarnaast stelt u aanvullend voor om de heiwerkzaamheden aan te laten vangen met een slow en soft start waarbij langzaam en met steeds grotere energie geheid wordt. Als laatste maatregel stelt u een maximale norm voor het onderwatergeluid van 165 dB re $\mu\text{Pa}^2\text{s SEL1}$ op 750 meter van de geluidsbron voor. Echter, in de maanden januari tot en met mei dient u de geluidsproductie te beperken tot 162 dB re $\mu\text{Pa}^2\text{s SEL1}$ op 750 meter van de geluidsbron; in de maanden juni tot en met augustus dient u de geluidsproductie te beperken tot 167 dB re $\mu\text{Pa}^2\text{s SEL1}$ op 750 meter van de geluidsbron; in de maanden september tot en met december dient u de geluidsproductie te verlagen tot 169 dB re $\mu\text{Pa}^2\text{s SEL1}$ op 750 meter van de geluidsbron; ik heb daartoe een aanvullend voorschrift opgenomen.

Door de (hei)werkzaamheden kunnen door toename van geluid negatieve effecten voor de bruinvis optreden. Om dit te voorkomen wordt de bruinvis opzettelijk verjaagd door inzet van een ADD. Door inzet van een ADD zullen namelijk de aanwezige exemplaren van de bruinvis het plangebied verlaten. Daar er in de omgeving voldoende leefgebied is voor de bruinvis zal de bruinvis wel in de omgeving aanwezig blijven.

De gunstige staat van instandhouding van de bruinvis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
<<datum>>

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190018768669

Kenmerk
WNB/2017/001.toek.vv

Rugstreepad

Artikel 3.5, lid 1 Wet Natuurbescherming; opzettelijk doden of vangen

Artikel 3.5, lid 2 Wet Natuurbescherming; opzettelijk verstoren

Artikel 3.5, lid 4 Wet Natuurbescherming; beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

De rugstreepad is aangetroffen op één locatie precies tussen de twee aanlandingsalternatieven in. Het ging om één roepend exemplaar, wat aangeeft dat er voortplantingsbiotoop aanwezig is. Op deze locatie zijn al enige jaren één of meer exemplaren van de rugstreepad aanwezig.

Het leefgebied rond de waarnemingslocatie is echter marginaal geschikt vanwege het ontbreken van water. In het verleden is op deze locatie waarschijnlijk wel water aanwezig geweest. Mogelijk gaat het daarom om een 'relictpopulatie'.

Door de gestuurde boringen aan land, open ontgraving, wordt een deel van het leefgebied van de rugstreepad aangetast. Het gaat daarbij echter om een klein deel van het mogelijke leefgebied en de aantasting is bovendien tijdelijk omdat na aanleggen van de kabels weer geschikt leefgebied kan ontstaan of kan worden aangelegd. De aanleg van de kabel kan wel een barrière vormen tussen leefgebieden of delen van het leefgebied. Migratie kan daardoor bemoeilijkt worden. Omdat niet precies duidelijk is waar de voortplantingsplaats zich bevindt ook in relatie tot overwinteringsgebied, bestaat de kans dat deze voortplantingsplaats (tijdelijk) onbruikbaar wordt. Ten gevolge van het plaatsen van het transformatorstation gaat 5,5 ha leefgebied van de rugstreepad blijven verloren.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 19 in paragraaf 4.1.3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Net op zee Hollandse Kust (zuid); Aanvraag ontheffing op basis van de Wet Natuurbescherming" van 27 februari 2017. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

Middels het plangebied ontoegankelijk te maken voor de rugstreepad wordt voorkomen dat exemplaren van de rugstreepad worden gedood tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden. Door te werken buiten de voortplantingsperiode vindt er geen effect plaats op de reproductie van de soort en worden negatieve effecten op de lokale populatie voorkomen. Door het plaatsen van schermen en het gebied ontoegankelijk te maken is migratie (tijdelijk) niet mogelijk is, waardoor delen van de aanwezige voortplantings- en rustplaatsen niet toegankelijk zijn. Dit is een overtreding van het verbodsartikel beschadigen en vernielen van de voortplantings- en rustplaats.

Na het uitvoeren van de werkzaamheden zijn delen weer geschikt als leefgebied. Daar er in de omgeving voldoende leefgebied is voor de rugstreepad zal de rugstreepad wel in de omgeving aanwezig blijven. De gunstige staat van instandhouding van de rugstreepad komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

<<datum>>

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190018768669

Kenmerk

WNB/2017/001.toek.vv

Gewone zeehond en grijze zeehond

3.10, lid 1a Opzettelijk doden of vangen

De gewone zeehond en de grijze zeehond komen voor in het projectgebied. Beide soorten foerageren op de Noordzee over een groot gebied, inclusief het hele plangebied. Hoewel het plangebied niet van bijzonder groot belang is voor deze twee soorten (niet belangrijker dan andere delen van de Noordzee) zullen zeehonden langs de aanlegroute voorkomen. Door de werkzaamheden kunnen mogelijk negatieve effecten optreden die leiden tot een afname in de algehele gesteldheid van de gewone zeehond of de grijze zeehond of de populatie.

De gewone zeehond en de grijze zeehond kunnen PTS, TTS en verstoring ondervinden van heigeluid bij de aanleg van de platforms. Ook de aanleg van de kabels en het transformatorstation, het geluid afkomstig van het transformatorstation en aanleg- en onderhoudsschepen kunnen boven- en onder water voor verstoring zorgen. Echter, voor het verstoren van deze soorten bestaat geen verbodsbepaling onder de Wet Natuurbescherming.

Door het geluid dat vrijkomt bij de aanleg van het transformatorstation is 854,9 ha gedurende de aanleg tijdelijk minder geschikt voor zeehonden, uitgaande van een grenswaarde voor verstoring van 42 dB (o.a. Krijgsveld et al., 2008). De verstoring treedt op in een gebied waar door het huidige intensieve gebruik door scheepvaart al veel verstoring aanwezig is. Het geluid zal hooguit op een beperkt deel van de populatie een effect hebben. De dieren zullen deze verstoring kunnen ontwijken door weg te zwemmen.

De enige rustplaats in de omgeving, het Zeehonden Beereiland, betreft een rustplaats voor gewone zeehonden en ligt op 3,5 km afstand van het geplande transformatorstation en ondervindt zeer beperkte geluidsniveaus van 42-45 dB tijdens realisatie en gebruik. In een ongestoorde situatie zouden zeehonden een beperkte hinder kunnen ondervinden van dergelijke geluidsniveaus. De individuen die gebruik maken van deze ligplaats zijn echter reeds gewend aan een bepaalde mate van verstoring door de ligging pal naast de vaargeul van de haven van Rotterdam en in industrieel gebied. Deze zeehonden zullen daarom op het Beereiland geen hinder ondervinden van de heiwerkzaamheden tijdens de aanleg of de gebruiksfase.

Uit uw aanvraag blijkt dat u geen kabels gaat aanleggen middels baggeren (de methode met de meeste negatieve effecten voor soorten) in de periode 1 februari tot 1 september om zo de zeehonden te ontzien. De meeste zeehonden worden waargenomen in de maanden mei tot september, de periode waarin géén baggerwerkzaamheden uitgevoerd worden.

De overige methoden om de kabel in de grond te brengen leveren aanzienlijk minder vertroebeling op. Daarnaast blijkt dat de gewone zeehond en de grijze zeehond voor hun voedselvoorziening niet geheel afhankelijk zijn van het verstoorte gebied en dat de verstoring tijdelijk van aard is.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

<<datum>>

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190018768669

Kenmerk

WNB/2017/001.toek.vv

U verwacht dat eventuele effecten beperkt blijven tot het lokaal vermijden van de werkzaamheden door enkele individuen van de gewone zeehond en de grijze zeehond. U bent van mening dat dit verder geen effecten heeft voor deze soorten. Het (tijdelijk) niet beschikbaar zijn van lokale delen van het gebied heeft geen negatieve effecten op individuele dieren en de aanwezige populaties. Er zijn daarnaast voldoende uitwijkmogelijkheden voorhanden en betreft het beïnvloede gebied slechts een fractie van het totale leefgebied dat voorhanden is.

De toename van zwevende stof in de waterkolom door de aanlegwerkzaamheden (maximaal 5 mg/l gedurende enkele dagen) valt binnen de natuurlijke fluctuaties (5-100 mg/l, afhankelijk van weer en getij). Het is daarom niet te verwachten dat zeehonden negatieve effecten van de vertroebeling zullen ondervinden.

De verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1a worden enkel overtreden als de door dit artikel beschermde dieren in hun natuurlijke verspreidingsgebied worden gedood of gevangen.

Door de inzet van ADD gedurende de werkzaamheden zullen de aanwezige exemplaren van de gewone zeehond en de grijze zeehond uit het plangebied worden verjaagd, waardoor er geen negatieve effecten op individuen van de gewone zeehond of de grijze zeehond zullen optreden gedurende de aanlegfase. Daarnaast worden de heiwerkzaamheden aangevangen met zowel een soft als een slow start. Doordat de aanwezige exemplaren het gebied hebben verlaten zullen er geen dieren worden gedood gedurende de periode van het project. Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1a van de Wet natuurbescherming overtreden worden. Een ontheffing is dan ook niet nodig.

Andere bevredigende oplossing

Voor wat betreft de locatie van de twee platforms heeft u gekeken naar alternatieve locaties. Uit deze afweging is naar voren gekomen dat er geen locatiealternatieven beschikbaar zijn die leiden tot minder effecten. Het doel van de twee platforms is het bundelen van transportsystemen voor de elektriciteit die door de windturbines wordt opgewekt. Bundeling vindt plaats via een transformator.

Het Ministerie van Economische Zaken heeft daarnaast aangekondigd de elektriciteit die door de windparken op zee wordt opgewekt via vijf gestandaardiseerde platforms aan land te brengen. Gezien de functie is het noodzakelijk dat de platforms direct nabij de windturbines zijn gelegen. De ligging van de platforms is derhalve verbonden aan de ligging van het windgebied Hollandse Kust Zuid, waarvan de locatie is vastgelegd in het Nationaal Waterplan van het ministerie van I&M en EZ. Andere locaties voor de platforms zijn er feitelijk niet. Voor wat betreft de kabels zijn er eveneens geen locatiealternatieven die leiden tot minder effecten. Voor de ligging van de kabels is een MER uitgevoerd waarbij voor een gedeelte van het tracé de milieueffecten van verschillende varianten zijn beoordeeld (Witteveen + Bos, 2016). Voor de kabels geldt dat deze van het windgebied Hollandse Kust Zuid naar het vasteland lopen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
<<datum>>

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190018768669

Kenmerk
WNB/2017/001.toek.vv

Hierbij zijn verschillende tracés mogelijk, maar allemaal lopen ze door de bodem van de zee en hebben vergelijkbare effecten op de fauna in zee. Op land zijn de effecten bij de andere alternatieven groter (vergelijk: nu circa 5.000 meter vs circa 10.000 meter bij aansluiten in Wateringen). Het VKA is gekozen door de minister van Economische Zaken en daarmee is het tracé vastgelegd.

Er zijn verschillende werkwijzen mogelijk voor aanleg van de platforms en de kabels. Bij de aanleg van de platforms is vooral het heien een versturende activiteit. Andere uitvoeringsmethoden voor het plaatsen van de buispalen zijn in beginsel mogelijk, maar zullen eveneens tot effecten op aanwezige beschermde soorten leiden. In het geval van schroeven is de intensiteit van de verstoring minder groot dan in vergelijking tot heien, maar de duur van de werkzaamheden is veel groter.

Gekozen is voor heien vanwege de kosten en technische risico's van het alternatief schroeven. Schroeven is zeker twee keer zo duur als heien. Het beperken van kosten is in het kader van dit project doorslaggevend geweest voor de keuze voor het heien. Dit volgt uit de door de Rijksoverheid opgelegde reductiedoelstelling voor windenergie. In het Energieakkoord voor duurzame groei (SER, 2013) is een kostenreductie van 40% afgesproken. De kosten voor het project Transmissiesysteem op Zee Hollandse Kust Zuid betreffen maatschappelijke kosten. Het zo laag mogelijk houden van de maatschappelijke kosten dient het openbaar belang.

Nog belangrijker zijn de risico's die samenhangen met schroeven. Bij schroeven is het moeilijk om de draagkracht van de fundering te bepalen. Hierdoor ontstaan risico's voor de veiligheid van het platform. Daarnaast is schroeven een zeer weersgevoelige installatiemethode. Hierdoor ontstaan risico's tijdens de installatie, waardoor het platform kan gaan drijven. Bij heien spelen deze twee risico's niet. Verder is het mogelijk door het nemen van mitigerende maatregelen om effecten van heien zoveel mogelijk te beperken.

Het is noodzakelijk om de kabels op diepte in de bodem aan te brengen, om te voorkomen dat deze beschadigen door bijvoorbeeld sleepnetten. Afzinken is dus geen optie. Voor het in de bodem plaatsen van de kabels zijn verschillende methoden beschikbaar (TenneT, 2015) in deze aanvraag is worstcase uitgegaan van maximaal baggeren; de methode met de meest nadelige effecten op aanwezige natuurwaarden (door vertroebeling). Afhankelijk van de gekozen werkwijze door de aannemer zal de mate van vertroebeling beperkt en tijdelijk zijn. Effecten van de aanleg van de kabels op aanwezige beschermde soorten door vertroebeling zijn echter niet aan de orde. Eventuele effecten van de aanleg van de kabels op beschermde soorten kunnen alleen optreden als gevolg van verstoring door de aanwezigheid en beweging van schepen. Bij alle methoden is de inzet van schepen noodzakelijk. Ongeacht de werkwijze zal dan ook verstoring optreden als gevolg van de aanwezigheid van schepen. Uit deze aanvraag blijkt dat deze verstoring echter niet tot effecten op aanwezige beschermde soorten leidt.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
<<datum>>

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190018768669

Kenmerk
WNB/2017/001.toek.vv

Alle kabels worden ondergronds aangelegd, er wordt geen gebruik gemaakt van hoogspanningslijnen welke meer effecten zouden resulteren.

De werkzaamheden voor het project 'Net op Zee - Hollandse Kust Zuid' staan gepland voor de periode januari 2018 tot en met 2022. Deze ruimte wordt geboden zodat de aanbesteding goedkoper kan worden ingezet. Hoe meer restricties en voorwaarden hierin worden opgenomen hoe duurder de aanbesteding. Voor offshore windenergie is door de overheid een reductiedoelstelling van 40% opgelegd. Het zo laag mogelijk houden van de maatschappelijke kosten dient het openbaar belang.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan bruinvis en de gewone zeehond zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang: Volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, zoals genoemd in de artikelen 3.8, lid 5, sub b en 3.10, lid 2 van de Wet natuurbescherming.

De reden van groot openbaar belang voor dit project is het genereren van duurzame toekomstige energiebronnen in Nederland, voor de verduurzaming van de samenleving en economie. Nederland heeft doelstellingen geformuleerd en in Europees verband afspraken gemaakt voor het realiseren van de opwekking van duurzame – hernieuwbare – energie. Windenergie speelt daarin een prominente rol. De doelstellingen aangaande duurzame energie zijn herzien en concreet gemaakt in het Energieakkoord voor duurzame groei (SER 2013). Er is afgesproken dat 4.450 MW aan windvermogen op zee operationeel is in 2023. De overheid heeft besloten om de uitrol van de nog te realiseren MW met een nieuw uitgifte systeem en heeft de Wet Windenergie op Zee aangenomen. Deze wet biedt het Rijk de mogelijkheid kavels uit te geven voor de ontwikkeling van windparken op zee. In de Wet Windenergie op Zee heeft TenneT de wettelijke taak gekregen om voorbereidende handelingen te treffen voor de aanleg van het transmissiesysteem op zee. Dit zijn de verbindingen voor het transport van elektriciteit die wordt opgewekt in de toekomstige energiegebieden. Het gaat daarbij onder meer om het voorbereiden van planologische besluiten en vergunningaanvragen. Op 26 september 2014 heeft het kabinet besloten om de doelstelling van de te bepalen MW te realiseren in drie gebieden, te weten Borssele, Hollandse Kust Zuid-Holland en Hollandse Kust Noord-Holland. Deze aanvraag heeft betrekking op het gebied Hollandse Kust Zuid-Holland

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
<<datum>>

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190018768669

Kenmerk
WNB/2017/001.toek.vv

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang `volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten voldoende is om de negatieve effecten op de bruinvis die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
<<datum>>

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190018768669

Kenmerk
WNB/2017/001.toek.vv